

Voorganger: Bert de Wit

Lezing uit het Evangelie: Johannes 15:1-8

Lezing uit de Brieven: Jakobus 1:19-27

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus – hier in de kerk en thuis,

Volgens mij kun je niet 70 jaar met plezier orgel spelen tijdens kerkdiensten als je niet een bron van inspiratie hebt.

Het moet ergens vandaan komen, die muziek.

Als het allemaal uit jezelf moet komen,

dan denk ik dat je na een jaar of wat er de brui aan geeft.

Zeker als je ouder wordt en alles wordt wat minder.

Dan hoor je op een gegeven moment jezelf spelen

en dan denk je: 'Nou heb ik het wel gehoord'.

Ik denk dat het net zoiets is als preken.

Ik zou ook niet zondag aan zondag kunnen voorgaan in kerkdiensten

als ik het allemaal uit mijzelf zou moeten halen.

Dan hoor je jezelf prátén – dat is nog erger dan spelen.

Dan had ik zelfs mijn 25-jarig jubileum niet gehaald.

Je moet het ergens vandaan halen.

Je moet een bron hebben om uit te putten.

Een bron van inspiratie.

En misschien putten een organist en een predikant wel uit dezelfde bron.

Al zal niet iedereen daarvan overtuigd zijn.

Predikanten zullen dat liever geloven dan muzikanten.

Dat komt door wat er uit komt.

Uit predikanten komen woorden, uit organisten komt muziek.

Als je die woorden en die muziek naast elkaar legt –

zouden die dan uit dezelfde bron kunnen komen?

Ik mag het hopen...

Laat ik het zo zeggen: ik ben er van overtuigd dat die bron er is.

De bron van al het goede, het ware en het schone.

Uit die bron mag iedereen putten:

kunstenaars, muzikanten, dichters, denkers, dominees...

En ook dóeners – zoals we hebben gehoord van Jakobus in zijn brief.

Jakobus zou die doeners zelfs als eerste noemen.

Want als je de boodschap hebt gehoord maar er niets mee dóet –

dan is alles wat je doet vergeefse moeite.

Dan word je er alleen maar moe van.

Dan kóst alles wat je doet alleen maar energie.

Het levert niets op – geen vreugde, geen zin.

Terwijl als je put uit de Bron – als je doet wat je gelooft dat je moet doen –

dan kun je doorgaan tot het gaatje.

Dan haal je makkelijk de pensioengerechtigde leeftijd.
Hoewel, dat is niet waar het om gaat.
Het gaat niet om leeftijd maar om de kwaliteit van leven.
Als je doet wat je gelooft dan doe je goed.
Dan wordt je leven vruchtbaar.
Dan kunnen anderen de vruchten plukken van jouw werk.
En dat is precies waarvoor je het doet.
Als je tenminste put uit die Bron.

Wat Jakobus schrijft komt overeen met wat Jezus zegt.
Jezus gebruikt het beeld van een wijnstok met ranken.
Als het goed is dan groeien druiven aan die ranken.
De ranken dragen de vrucht van de wijnstok.
Maar dan moet die rank wel verbonden blijven met de wijnstok.
Dat is nogal wiesdes.
Aan een losse loot van een appelboom groeien ook geen appels.
Een kind kan dat begrijpen.

Waar het om gaat is, dat Jezus zegt: 'Ik ben de ware wijnstok'.
En tegen zijn leerlingen: 'Jullie zijn de ranken'.
Zoals een rank 'uit zichzelf' geen vrucht kan dragen,
zo kunnen de leerlingen van Jezus niet 'uit zichzelf' vruchtbaar leven.
Dat klinkt nogal wiesdes.
Net zo wiesdes als dat een organist niet 70 jaar met vreugde kan spelen
als hij niet verbonden blijft met zijn Bron.
Want daar gaat het om.
Je kunt niet uit jezelf echt leven – met zin en vreugde.
Je moet het ergens vandaan halen.
Van buiten jezelf.

Maar wat ik nu zeg is niet echt van deze tijd.
Dat blijkt uit een rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau.
Afgelopen week is dat rapport verschenen.
Uit onderzoek is gebleken dat op dit moment in Nederland
meer mensen niet gelovig zijn dan wel gelovig.
Bij die 'wel gelovigen' zijn ook de buitenkerkelijke spirituelen meegeteld.
Dus het geloof is echt op zijn retour in Nederland.
Ook het geloof dat er iets is dat groter is dan jezelf.
We voelen ons kennelijk steeds meer autonoom.
Dat lijkt mooi: zelfstandig zijn, volwassen, zelf verantwoordelijk zijn voor je leven.
Maar wie ben je dan 'zelf'?
Hoe weet je wie je bent?
Hoe kun je jezelf zijn als je niet weet wie je bent?
Wat is een mens 'op zichzelf'?
Waar leeft die voor?
Wat heb je d'r aan?

Nou wil ik niet neerbuigend doen over mensen die niet geloven.
Ik ben ook een mens van deze tijd.
Ik zie trouwens steeds minder verschil tussen gelovigen en ongelovigen.
Vaak is het niet meer dan een antwoord op een meerkeuze vraag:
'Noemt u zichzelf gelovig?'
Antwoord: 'ja', 'nee', 'weet niet'.
Ik zou ze alle drie willen aankruisen, maar dat telt niet.
Zo'n sociologisch onderzoek komt niet verder dan de buitenkant.
Terwijl van binnen in ieder mens een verlangen leeft
naar een zinvol, vruchtbaar leven.
Naar een leven dat niet onopgemerkt voorbijgaat.
We willen allemaal iets betekenen.

We willen ook genieten van het leven,
maar diep van binnen weten we allemaal
dat als je alleen maar leeft om zelf te genieten –
dat er dan geen gein aan is.
Wie alleen maar leeft voor zichzelf is eenzaam.
Die blijft eenzaam tot de dood hem scheidt... van niemand.

Geen mens kan zonder een ander.
Je hebt een ander nodig om iemand te zijn.
Je leert jezelf kennen door die ander.
Een ander die jou ziet en jou aanspreekt.
Die jou tégenspreekt, die boos op jou kan worden.
Of die jou helpt als je het alleen niet redt.
Iemand die van jou houdt.
Zo iemand heb je nodig.
Iedereen heeft iemand nodig.
Zelfs Poetin! (Hij schijnt de laatste tijd veel alleen geweest te zijn....)

Je hebt iemand nodig die zegt: 'Ik ben er voor jou'.
Zo iemand heb je nodig om mens te worden.
Om iemand te worden, om jezelf te zijn.
Zo iemand is een bron van leven.
Het is niet toevallig dat in de Bijbel wordt verteld,
dat God zich aan Mozes bekend maakte als 'Ik ben er voor jou'.
Hij zei niet: 'Ik ben een oude man met een baard, mijn naam is God'.
Nee: 'Ik ben er voor jou'.
Dat is wat God in wezen is.
Wij weten niets van God, behalve dit:
Hij is er voor ons.

Dat is ook de kern van wat Jezus wilde zeggen.
Jezus zei ook vaak: 'Ik ben...'
In de lezing van vandaag zegt hij: 'Ik ben... de ware wijnstok'.
'En mijn Vader is de wijnbouwer', zegt hij er bij.
'Mijn Vader' – daarmee bedoelt hij God.
Jezus zag God als zijn bloedeigen Vader.
Zo voelde hij zich met God verbonden.
Het is een verbondenheid in liefde.
'God is liefde', schrijft de apostel Johannes in een brief.
Als Jezus zijn leerlingen vergelijkt met ranken aan een wijnstok,
dan nodigt hij hen uit om verbonden te blijven in liefde.
'Blijf in mij, dan blijf ik in jullie' – dat klinkt mysterieus.
Maar als je verder leest in dit hoofdstuk dan zegt hij het met andere woorden:
'Blijf in mijn liefde...'

'Ik heb jullie lief', zegt Jezus, 'zoals God mij liefheeft'.
Laat je liefhebben, ontvang die liefde.
En heb lief.
Want dan leef je in verbondenheid met God, de bron van liefde.
Geen mens kan zonder liefde.
Zonder liefde heeft het leven geen zin.
Dan eindigt het vruchteloos.
Daar hoeft je niet voor naar de kerk te gaan – iedereen wéét dat.
Dat is nogal wieses.

Waarom zouden we dan niet luisteren naar wat Jezus zegt
en het vervolgens ook gewoon dóen?
Waarom zouden we níet putten uit de Bron van liefde,
ons níet laten inspireren door die Geest?

We hóeven het niet uit onszelf te halen!

Het ís er – Híj is er!

Als wij met Hem verbonden blijven – Hij in ons en wij in Hem –
dan zullen we vruchten dragen die groeien aan de Geest.

Kijk maar naar onze organist...

Amen.